

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6678/2541

ธนาคาร สหมาลา ยัน จำกัด โจทก์ บริษัท เงินทุนหลักทรัพย์ไอทีเอฟ จำกัด (มหาชน ผู้คัดค้าน บริษัท ยูไอเอ็ม จำกัด จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 193/33, ป.พ.พ. มาตรา 251, ป.พ.พ. มาตรา 702

ย่อ / หลักกฎหมาย

หนี้จำนองเป็นเพียงหนี้อุปการณ์ซึ่งจะต้องมีหนี้ประธานเสียก่อนการบังคับจำนองจึงจะกระทำได้นั้น แม้โจทก์จะได้ทำสัญญาจำนองอันดับที่ 1 กับจำเลยตั้งแต่วันที่ 17 พฤษภาคม 2520 และวันที่ 10 มิถุนายน 2520 ก็ตามแต่เมื่อการไม่ชำระหนี้ตามคำพิพากษตามยอมซึ่งเป็นหนี้ประธานเพิ่งเกิดขึ้นภายหลังวันทำสัญญาจำนองดังกล่าวโจทก์จึงคิดดอกเบี้ยตั้งแต่วันทำสัญญาจำนองหาได้ไม่ ต้องคิดดอกเบี้ยนับแต่วันที่ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษตามยอม บุริมสิทธิของโจทก์ในฐานะเจ้าหนี้จำนองอันดับที่ 1 เป็นบุริมสิทธิที่จะบังคับเอาจากทรัพย์สินจำนองไม่เกินวงเงินที่จำนองตามสัญญาจำนอง ซึ่งรวมเป็นต้นเงินจำนวน 35,000,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยนับแต่วันที่ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษตามยอมเท่านั้นจะขอรับชำระหนี้ในฐานะเจ้าหนี้บุริมสิทธิเกินกว่านั้นหาได้ไม่ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 193/33 เป็นเรื่องดอกเบี้ยค้างชำระแต่กรณีของโจทก์เป็นหนี้ตามคำพิพากษตามยอม จึงไม่ใช่กรณีที่จะบังคับเอาดอกเบี้ยค้างชำระเกินกว่า 5 ปี โจทก์จึงมีสิทธิได้รับดอกเบี้ยนับแต่วันที่ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษตามยอมไปจนกว่าโจทก์ในฐานะเจ้าหนี้จำนองอันดับที่ 1 ซึ่งเป็นเจ้าหนี้บุริมสิทธิจะได้รับชำระครบถ้วน

คำพิพากษา

คดีสืบเนื่องมาจากโจทก์ฟ้องจำเลยขอให้ชำระหนี้เงินกู้เบิกเงินเกินบัญชีสัญญากู้และบังคับจำนองเป็นเงิน 228,142,339.62 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 15 ต่อปีของต้นเงินดังกล่าวนับแต่วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ ต่อมาโจทก์และจำเลยตกลงทำสัญญาประนีประนอมยอมความศาลชั้นต้นพิพากษตามยอมคดีถึงที่สุดแล้วต่อมาจำเลยผิดนัด โจทก์ขอบังคับคดีและนำยึดที่ดินโฉนดเลขที่ 369 และ 9680 พร้อมสิ่งปลูกสร้างที่จำเลยจดทะเบียนจำนองไว้กับโจทก์ เจ้าพนักงานบังคับคดีได้ขายทอดตลาดทรัพย์สินที่จำนองดังกล่าวได้เงิน 166,000,000 บาท สำหรับทรัพย์สินทั้งสองแปลงนั้น จำเลยได้จดทะเบียนจำนองเพื่อประกันหนี้สินของจำเลยที่มีอยู่ก่อนหรือที่จะมีขึ้นในอนาคตกับโจทก์ในวงเงิน 30,000,000 บาท ดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 13 ต่อปีและจำเลยได้จดทะเบียนขึ้นเงินจำนองอีก 5,000,000 บาท รวมเป็นเงิน 35,000,000 บาท อัตราดอกเบี้ยเป็นไปตามสัญญาเดิม ต่อมาจำเลยได้นำทรัพย์สินทั้งสองแปลงดังกล่าวไปจดทะเบียนจำนองประกันหนี้กับบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ไอทีเอฟ จำกัด (มหาชน) ในวงเงิน 60,000,000 บาท อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 20 ต่อปี และจำเลยได้จดทะเบียนจำนองที่ดินทั้งสองแปลงประกันหนี้ของจำเลยที่มีอยู่กับโจทก์อีกในวงเงิน 60,000,000 บาท อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 17.5 ต่อปี บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ไอทีเอฟ จำกัด (มหาชน) ยื่นคำขอรับชำระหนี้ตามคำพิพากษาในฐานะเป็นเจ้าหนี้จำนองอันดับ 2 ศาลชั้นต้นอนุญาต ชำนาญรายรับและรายจ่าย และจัดส่วนเฉลี่ยหนี้ระหว่างเจ้าหนี้ผู้รับจำนองทั้งสามอันดับดังกล่าวบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ไอทีเอฟ จำกัด (มหาชน) ยื่นคำคัดค้านบัญชีส่วนแบ่งต่อเจ้าพนักงานบังคับคดี

เจ้าพนักงานบังคับคดีพิจารณาแล้วมีคำสั่งแก้ไขบัญชีส่วนแบ่งใหม่โดยให้โจทก์ได้รับชำระเงินจากการขายทอดตลาดเป็นเงิน 48,457,824.86 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 13 ต่อปี ตามสัญญาจำนองนับแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2527 จนถึงวันขายทอดตลาด ให้บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ไอทีเอฟ จำกัด (มหาชน) ผู้รับจำนองอันดับที่ 2 ได้รับเงินส่วนที่เหลือจำนวน 51,586,536.35 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 19 ต่อปี ของต้นเงิน 38,631,391.35 บาท นับถัดจากวันฟ้องจนถึงวันขายทอดตลาด กับค่าฤชาธรรมเนียม โดยหักเงินจำนวน 68,120.55 บาท ที่จำเลยชำระให้หลังฟ้องออกจากดอกเบี้ยก่อน หากมีเงินเหลือจึงจ่ายให้โจทก์ในฐานะผู้รับจำนองอันดับที่ 3 โจทก์ยื่นคำร้องคัดค้านคำสั่งของเจ้าพนักงานบังคับคดีทำนองว่า หนังสือของโจทก์มีมากกว่าทรัพย์สินจำนองที่นำออกขายทอดตลาด โจทก์ควรได้รับชำระหนี้จากเงินที่ได้จากการขายทอดตลาดแต่ผู้เดียว บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ไอทีเอฟ จำกัด (มหาชน) ยื่นคำคัดค้านขอให้ยกคำร้องของโจทก์ ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้ยกคำร้องของโจทก์ โจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้เป็นว่า ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีแก้ไขบัญชีส่วนเฉลี่ยเกี่ยวกับหนี้จำนองอันดับที่ 1 ของโจทก์ โดยพิจารณาจากสัญญา

ประนีประนอมยอมความและสัญญาจำนองเป็นหลัก โดยกำหนดให้โจทก์ผู้รับจำนองอันดับที่ 1 ได้รับخذใช้ต้นเงินจำนวน 35,000,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 13 ต่อปี นับแต่วันที่ศาลชั้นต้นพิพากษายอมเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระให้โจทก์ครบถ้วน แต่ทั้งนี้มิให้คิดดอกเบี้ยเกินกว่า 5 ปี และให้บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ไอทีเอฟ จำกัด (มหาชน) ผู้รับจำนองอันดับที่ 2 ได้รับเงินส่วนที่เหลือ หากมีเงินเหลือจึงจ่ายให้โจทก์ในฐานะผู้รับจำนองอันดับที่ 3 โจทก์ฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามที่โจทก์ฎีกาว่า บัญชีส่วนเฉลี่ยที่เจ้าพนักงานบังคับคดีจัดทำขึ้นถูกต้องชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ โดยโจทก์ฎีกาว่าที่ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่าสัญญาจำนองอันดับที่ 1 ของโจทก์มีผลเป็นประกันการชำระหนี้ตามสัญญาประนีประนอมยอมความนับแต่วันที่ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษายอมนั้นไม่ถูกต้อง เพราะหนี้ตามสัญญาจำนองได้เกิดขึ้นตั้งแต่วันที่ทำสัญญาจำนองเมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม 2520 และวันที่ 10 มิถุนายน 2520 การทำสัญญา

ประนีประนอมยอมความเป็นการแปลงหนี้ใหม่มีผลเพียงให้หนี้เดิมระงับ แต่หนี้จำนองซึ่งเป็นหนี้อุปกรณ์มิได้ระงับ หนี้จำนองจะมีเพียงใดต้องคำนวณนับแต่วันทำสัญญาจำนอง โจทก์จึงมีสิทธิคิดดอกเบี้ยสำหรับหนี้จำนองอันดับที่ 1 ตั้งแต่วันทำสัญญาจำนองแต่ละฉบับไปจนถึงวันที่มีการบอกกล่าวบังคับจำนองนั้น เห็นว่า หนี้จำนองโดยสภาพเป็นเพียงหนี้อุปกรณ์ซึ่งจะต้องมีหนี้ที่จะต้องชำระแก่กันอันเป็นหนี้ประธานเสียก่อนการบังคับจำนองเอาแก่ทรัพย์สินจำนองจึงจะกระทำได้ ดังนั้น แม้โจทก์จะได้ทำสัญญาจำนองอันดับที่ 1 กับจำเลยตั้งแต่วันที่ 17 พฤษภาคม 2520 และวันที่ 10 มิถุนายน 2520 ก็ตาม แต่เมื่อการไม่ชำระหนี้ตามคำพิพากษายอมซึ่งเป็นหนี้ประธานในคดีนี้เพิ่งเกิดขึ้นภายหลังวันทำสัญญาจำนองดังกล่าว โจทก์จึงคิดดอกเบี้ยตั้งแต่วันที่ทำสัญญาจำนองหาได้ไม่ ที่ศาลอุทธรณ์พิพากษาให้คิดดอกเบี้ยนับแต่วันที่ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษายอมจึงชอบแล้ว ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วย ฎีกาของโจทก์ข้อนี้ฟังไม่ขึ้น ที่โจทก์ฎีกาต่อไปว่า โจทก์มีสิทธิได้รับชำระหนี้ในฐานะเจ้าหนี้จำนองอันดับที่ 1 จำนวน 198,033,209.62 บาท ตามที่กองคำนวณและเฉลี่ยทรัพย์สิน กรมบังคับคดี คำนวณนั้น เห็นว่า บุริมสิทธิของโจทก์ในฐานะเจ้าหนี้จำนองอันดับที่ 1 เป็นบุริมสิทธิที่จะบังคับเอาจากทรัพย์สินจำนองไม่เกินวงเงินที่จำนองตามสัญญาจำนองลงวันที่ 17 พฤษภาคม 2520 และวันที่ 10 มิถุนายน 2520 ซึ่งรวมเป็นต้นเงินจำนวน 35,000,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยนับแต่วันที่ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษายอมดังได้วินิจฉัยมาแล้วเท่านั้น โจทก์จึงจะขอรับชำระหนี้ในฐานะเจ้าหนี้บุริมสิทธิรายนี้ในจำนวนตามที่โจทก์ฎีกาหาได้ไม่

ฎีกาของโจทก์ข้อนี้ฟังไม่ขึ้น โจทก์ฎีกาข้อสุดท้ายว่า ที่ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่าโจทก์มีสิทธิได้รับชำระหนี้จำนองอันดับที่ 1 โดยคิดดอกเบี้ยนับแต่วันที่ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษายอมเป็นต้นไป แต่มีให้คิดดอกเบี้ยเกินกว่า 5 ปี ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 193/33(1) เป็นการไม่ถูกต้องนั้น เห็นว่า ตามบทบัญญัติดังกล่าวเป็นเรื่องดอกเบี้ยค้างชำระ แต่กรณีของโจทก์เป็นหนี้ตามคำพิพากษายอม จึงไม่ใช่กรณีที่เจ้าหนี้จะบังคับเอาดอกเบี้ยค้างชำระเกินกว่า 5 ปี ดังที่ศาลอุทธรณ์วินิจฉัย โจทก์จึงมีสิทธิได้รับดอกเบี้ยนับแต่วันที่ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษายอมไปจนกว่าโจทก์ในฐานะเจ้าหนี้จำนองอันดับที่ 1 ซึ่งเป็นเจ้าหนี้บุริมสิทธิจะได้รับชำระครบถ้วน ฎีกาของโจทก์ข้อนี้ฟังขึ้น" พิพากษาแก้เป็นว่า ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีแก้ไขบัญชีส่วนเฉลี่ยเกี่ยวกับหนี้จำนองอันดับ 1 ของโจทก์ โดยให้โจทก์ในฐานะเจ้าหนี้จำนองอันดับที่ 1 ได้รับชำระดอกเบี้ยนับแต่วันที่ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษายอมไปจนกว่าจะได้รับชำระครบถ้วนตามบุริมสิทธิ นอกจากที่แก้คงให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์

องค์คณะ

สมชัย สายเชื้อ · วิรัช เอื้ออังกูร · ธรรมนุญ โชคชัยพิทักษ์

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/6678/2541>